

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 175/06-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. mája 2006 predbežne prerokoval sťažnosť I. K. K., bytom B. vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 267/00 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. K. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. decembra 2005 doručená sťažnosť I. K. K., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 267/00.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že okresnému súdu podal 24. apríla 2000 žalobu o ochranu osobnosti proti Okresnému stavebnému bytovému družstvu „P. M.“ B. V sťažnosti postupne chronologicky uviedol úkony, ktoré vo veci vykonal okresný súd v priebehu rokov 2000 – 2005, označil obdobia, v ktorých bol podľa jeho názoru okresný súd absolútne nečinný a celkovú dĺžku konania označil za takú, ktorá porušuje jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ zároveň uviedol, že v konaní okresného súdu sp. zn. 10 C 267/00 došlo aj k porušeniu jeho práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, keď bez toho, aby voči konajúcej sudkyňi vzniesol námietku zaujatosti, resp. aby ju vyslovila ona sama, došlo k zmene zákonného sudcu.

V sťažnosti požiadal sťažovateľ pre svoju osobnú insolventnosť ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu „ex offio“.

Sťažovateľ žiadal ústavný súd, aby vo veci samej takto rozhodol:

„1.) Vyslovuje, že základné a ľudské práva I. K. K. podľa ods. 1) a 2) čl. 48 Ústavy SR a ods. 1) čl. 6 Dohovoru postupom Okr. Súdu v Bardejove v konaní vedenom u neho pod č. k. 10 C 267/00 porušené boli.

2.) Priznáva I. K. K. primerané fin. zadosťučinenie v rozsahu 3-mesačného 0-ného zárobku sudcu, t. j. 150 tis. Sk, (slovom stopäťdesiatšesťtisícokorúnoslovenských), ktoré je mu povinný Okr. Súdu v Bardejove uhradiť do 2-och mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

3.) Ukladá Okr. Súdu v Bardejove uhradiť vzniklé trovy tohto konania na označený účet právneho zástupcu sťažovateľa, a to do 15-tich dní od právoplatnosti tohto súdneho rozhodnutia ústavného súdu.“

Ústavný súd vzhľadom na celkový počet (viac ako 150) doručených podaní od sťažovateľa nepoučoval o všeobecných a osobitných náležitostiach sťažnosti podľa § 20, § 50 a § 53 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, keďže tak už urobil v mnohých predchádzajúcich prípadoch.

Listom č. k. Rvp 2011/05-6 z 22. februára 2006 ústavný súd požiadal okresný súd o vyjadrenie k sťažnosti a predloženie kompletného spisového materiálu sp. zn. 10 C 267/00.

Okresný súd listom predsedu sp. zn. Spr. 218/06 zo 14. marca 2006 ústavnému súdu oznámil, že predmetný spis sa nachádza na Krajskom súde v Prešove (ďalej len „krajský súd“) a po jeho vrátení bude ústavnému súdu spolu s vyjadrením obratom zaslaný. Následne listom okresného súdu sp. zn. 218/06 z 3. apríla 2006 bol ústavnému súdu 4. apríla 2006 doručený spis sp. zn. 10 C 267/00 spolu so stanoviskom predsedu okresného súdu, v ktorom okrem podrobnej chronológie vykonaných úkonov uviedol:

„...nemožno súhlasiť s tvrdením sťažovateľa, že došlo v konaní k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, lebo aj keď v období od 11. 12. 2000 do 10. 1. 2003 neboli vo veci robené úkony, bolo tomu tak z dôvodov na strane sťažovateľa a v jeho záujme. Ako totiž vyplýva zo záznamov zákonnej sudkyne a k nim pripojených oznámení sťažovateľa, sťažovateľ bol v tomto čase nemocný, ktorá skutočnosť mu bránila dostaviť sa k súdu, ale tiež v komunikácii so súdom. V prípade, ak by súd nemoc sťažovateľa nepovažoval za vážnu prekážku v postupe v konaní, mohlo by dôjsť k odňatiu jeho práva konať pred súdom ako mu to zaručuje čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Práve nemoc bránila sťažovateľovi byť prítomným na pojednávaniach nariadených na deň 11. 3. 2003 a 23. 4. 2003, čo bolo príčinou odročenia týchto pojednávanií. Pri hodnotení celkovej dĺžky konania nemožno neprihliadnuť aj na skutočnosť, že sťažovateľ napriek riadnemu predvolaniu sa opakovane nedostavil na pojednávanie, aj keď bol riadne a včas predvolaný, pričom svoju neúčast' ničím neospravedlnil (pojednávanie dňa 18. 11. 2003 a 17. 5. 2005). Nemožno súhlasiť ani s tvrdením sťažovateľa o porušení jeho práva na zákonného sudcu podľa čl. 48

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Vec po jej dôjdení na súd bola v súlade s rozvrhom práce pridelená na konanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. J. D. V dôsledku personálnych zmien, ku ktorým došlo na súde, opatrením predsedu súdu zo dňa 24. 10. 2003 (čl. 52 spisu) podľa vtedy platného ustanovenia § 2 ods. 2, 3 vyhl. č. 66/92 Zb. v znení neskorších predpisov a Rozvrhu práce Okresného súdu Bardejov pre rok 2003 bola vec odňatá JUDr. J. D. a pridelená sudkyňi JUDr. A. M., ktorá sa tým stala zákonnou sudkyňou.

Vzhľadom na uvedené nemožno potom súhlasiť ani s ďalším tvrdením sťažovateľa, že postupom súdu bolo porušené jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Z dôvodov skôr uvedených navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky sťažnosť sťažovateľa ako zrejme bezdôvodnú odmietol.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje iný súd. Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach, ako aj ich zákonom predpísané náležitosti sú upravené v zákone o ústavnom súde, pričom nesplnenie niektorej z nich má za následok odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd preto predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona.

1. Osobitne sa zamerá na preskúmanie opodstatnenosti sťažnosti sťažovateľa, keďže pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd berie do úvahy, že odmietnuť sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú možno okrem iného v prípade, keď zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať

ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 17/01, I. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04).

Sťažovateľ podal 25. apríla 2000 okresnému súdu žalobu o ochranu osobnosti proti Okresnému stavebnému bytovému družstvu „P. M.“ B. (ďalej len „žalovaný“). V rámci prípravy veci požiadala konajúca sudkyňa o pripojenie spisu sp. zn. 4 C 264/99, v ktorom išlo taktiež o žalobu sťažovateľa voči tomu istému žalovanému. Dňa 31. mája 2000 bol sťažovateľ vyzvaný okresným súdom na zaplatenie súdneho poplatku. Na výzvu reagoval oznámením z 26. júna 2000, že nevie, ktorej veci sa výzva týka. Okresný súd uznesením č. k. 10 C 267/00-8 z 30. júna 2000 konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil. Proti rozhodnutiu o zastavení konania sa sťažovateľ odvolal 21. júla 2000. Okresný súd zaslal 14. augusta 2000 spis krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní.

Krajský súd vrátil spis okresnému súdu 15. novembra 2000 ako predčasne predložený s pokynom, že vo veci je potrebné rozhodnúť o žiadosti sťažovateľa o oslobodení od súdnych poplatkov.

Okresný súd si v inom spise overil mesačný príjem manželky sťažovateľa a uznesením č. k. 10 C 267/00-15 z 11. decembra 2000 priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov. Konajúca sudkyňa si overila všetky na súde vedené spory o ochrane osobnosti týkajúce sa účastníkov konania. Rovnopis žaloby bol 28. februára 2001 zaslaný na vyjadrenie žalovanému. Po tomto dátume až do 21. februára 2003 nevykonával okresný súd žiadne úkony a to z dôvodu, že z oznámenia sťažovateľa uskutočneného v iných veciach bolo zistené, že sťažovateľ je práceneschopný, v dôsledku čoho sa nemôže zúčastňovať pojednávaní a reagovať na výzvy súdu.

Prvé pojednávanie vo veci bolo nariadené na 11. marec 2003. Sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní, svoju žalobu v bode 1 zobral späť a súhlasil s konaním v jeho neprítomnosti. Pojednávanie uskutočnené 11. marca 2003 bolo odročné na neurčito s tým, že sťažovateľ bol vyzvaný oznámiť rozsah svojho späťvzatia žaloby a žalovaný bol urgovaný, aby pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty predložil svoje

vyjadrenie k žalobe. Po doručení oznámenia sťažovateľa (18. marca 2003) a vyjadrenia žalovaného (25. marca 2003) bol nariadený termín pojednávania na 23. apríl 2003. Sťažovateľ svoju neprítomnosť ospravedlnil práceneschopnosťou, bol vypočutý žalovaný, ktorý 13. mája 2003 predložil okresnému súdu s vecou súvisiace listinné dôkazy.

Ďalšie pojednávanie bolo nariadené na 18. november 2003. V spise sa nachádza opatrenie predsedu súdu, ktorým 24. októbra 2003 bola vec odňatá sudkyni JUDr. J. D. a pridelená JUDr. A. M. Okresný súd na pojednávaní uskutočnenom 18. novembra 2003 rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 10 C 267/00-57 tak, že konanie v časti o povinnosti žalovaného zdržať sa rozširovania akýchkoľvek nepravdivých informácií o žalobcovi zastavil a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Sťažovateľ zahlásil 18. decembra 2003 odvolanie proti rozsudku, pričom jeho dôvody oznámil až na výzvu okresného súdu 14. januára 2004. Po doručení odvolania žalovanému a jeho písomnom vyjadrení predložil 28. januára 2004 okresný súd spis na rozhodnutie krajskému súdu.

Odvolací súd vrátil spis ako predčasne predložený s pokynom na vykonanie opravy vyhotovenia rozsudku uznesením sp. zn. 8 Co 57/04 z 28. mája 2004. Okresný súd vydal opravné uznesenie č. k. 10 C 267/00-79 dňa 31. mája 2004, voči ktorému sa sťažovateľ 21. júna 2004 odvolal. Okresný súd predložil spis na rozhodnutie krajskému súdu 2. júla 2004.

Spis sa nachádzal na krajskom súde v období od 6. júla 2004 do 18. februára 2005, kedy krajský súd rozhodol uznesením o zrušení prvostupňového rozsudku v napadnutej časti a o vrátení veci na ďalšie konanie, a o zrušení uznesenia okresného súdu o zastavení konania. Po vrátení spisu okresný súd doručil 21. februára 2005 rozhodnutie krajského súdu účastníkom konania a nariadil pojednávanie na 17. máj 2005. Na tomto pojednávaní sa sťažovateľ napriek riadnemu predvolaniu nezúčastnil a svoju neprítomnosť neospravedlnil.

Rozsudok č. k. 10 C 267/00-105 bol účastníkom expedovaný 8. júna 2005. Sťažovateľ sa voči nemu odvolal 13. júna 2005, kópia odvolania bola žalovanému doručená 14. júna 2005. Spis okresného súdu bol doručený na rozhodnutie o podanom odvolaní

29. júna 2005, kde sa nachádzal do 17. marca 2006. V tomto období bolo na krajskom súde nariadených 5 pojednávaní (19. a 21. septembra 2005, 5. októbra 2005, 9. novembra 2005, 7. decembra 2005, 16. februára 2006), pričom krajský súd rozhodol rozsudkom č. k. 7 Co 106/05-167 na pojednávaní 16. februára 2006 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

Ústavný súd zistil, že úkony uvedené predsedom okresného súdu v jeho vyjadrení sú zhodné s tými, ktoré vyplynuli zo spisového materiálu sp. zn. 10 C 267/00 a konštatoval, že doba, ktorá uplynula od podania žaloby okresnému súdu (25. apríla 2000) do podania sťažnosti ústavnému súdu 19. decembra 2005 neopodstatňuje ústavný súd vysloviť porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 ústavy), ani práva na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru) a to z dôvodu, že celková dĺžka konania bola výrazne ovplyvnená konaním samotného sťažovateľa, ktorý inicioval konanie o procesných otázkach (žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov), podával opravné prostriedky voči každému rozhodnutiu súdu; jeho ospravedlnená i neospravedlnená neúčast' na pojednávaniach znamenala, že tieto museli byť z tohto dôvodu odročované.

V dôsledku podaných odvolaní sa vec nachádzala na krajskom súde od 6. júla 2004 do 18. februára 2005 a od 29. júna 2005 do 17. marca 2006, čo z celkovej dĺžky konania predstavuje spolu 18 mesiacov.

Obdobie nečinnosti súdu od marca 2001 do 10. januára 2003 bolo vyvolané práceneschopnosťou sťažovateľa, ktorú oznámil okresnému súdu v iných konaniach a dĺžku trvania ktorej si sudkyňa pravidelne overovala.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti nepovažoval ústavný súd dĺžku konania za neprimeranú a odôvodňujúcu vyslovenie zbytočných prietáhov. Vychádzal pritom z právneho názoru, že „Dĺžku súdneho konania, ktorá je dôsledkom úkonov jeho účastníkov alebo ich nečinnosti, nemožno považovať za dôvod na vyslovenie prietáhov v súdnom konaní“ (II. ÚS 41/00).

Ústavný súd konštatoval, že okrem zistených ojedinelých prietáhov v konaní bol postup okresného súdu v zásade plynulý. Do úvahy pritom zobral aj skutočnosť, že okresný súd sa opakovane musel vysporiadať s procesnými úkonmi sťažovateľa, v ktorých musel rozhodovať odvolací súd, a v dôsledku nezaplatenia súdneho poplatku došlo i k zastaveniu konania.

Ústavný súd preto sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 267/00, odmietol ako zjavne neopodstatnenú z dôvodu, že podľa názoru ústavného súdu okolnosti prípadu nepreukazujú taký rozsah a intenzitu porušenia označených práv, ktoré by si vyžadovali prijatie sťažnosti na ďalšie konanie.

K tomuto záveru je potrebné dodať, že v čase podania sťažnosti ústavnému súdu (19. decembra 2005) sa vec už od 29. júna 2005 nachádzala na krajskom súde, o čom mal vedomosť aj samotný sťažovateľ, v dôsledku čoho k porušeniu sťažovateľom označených práv už nemohlo dochádzať. Krajský súd vo veci rozhodol 16. februára 2006 tak, že potvrdil rozsudok súdu I. stupňa.

Ústavný súd poznamenáva, že sťažnosť sťažovateľa mohol odmietnuť aj ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Podľa tohto ustanovenia, ak sťažovateľ namieta prietahy v konaní konkrétneho súdu, je povinný preukázať využitie právnych prostriedkov nápravy na ochranu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takýmto právnym prostriedkom je sťažnosť na prietahy v konaní podaná predsedovi príslušného súdu.

Sťažovateľ predložil ústavnému súdu listinný dôkaz o tom, že podal predmetnú sťažnosť. Za túto sťažnosť považoval podanie z 24. marca 2003 označené ako „*Opakovaná sťažnosť na prietahy v konaní*“, kde uviedol: „... *týmto sa opakovane sťažujem na nepružné a vleklé vedenie niektorých mojich súdnych sporov sudcami Okresného súdu v Bardejove,*

včítane samotného jeho predsedu...“ a podanie zo 17. júla 2004 označené ako „Sťažnosť na sudcov krajského súdu a predsedu okresného súdu“, v ktorom uviedol: „... podávam sťažnosť na sudcov Krajského súdu v Prešove a predsedu Okresného súdu Bardejov... lebo títo riešia mnohé moje kauzy a svojou liknavou a nezodpovednou prácou zapríčiňujú jednak prieťahy v konaní...“

Z obsahu týchto podaní vyplýva, že sťažovateľ do rozhodnutia ústavného súdu nepodal sťažnosť na zbytočné prieťahy v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 267/00 podľa ustanovenia § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov alebo od 1. apríla 2005 podľa ustanovenia § 3 ods. 7 a § 62 ods. 1 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov predsedovi okresného súdu.

Ústavný súd nepovažuje za vyčerpanie tejto možnosti jeho hromadnú a opakovanú sťažnosť z roku 2003 a 2004 bez označenia konaní, v ktorých namieta zbytočné prieťahy.

2. Sťažovateľ namietal aj porušenie práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, keď uviedol: *„Týmto prípisom súdu (výzva okresného súdu z 26. marca 2003 na vyjadrenie k stanovisku žalovaného, pozn.) skončila svoju činnosť sudkyňa JUDr. J. D., voči ktorej ja som nevzniesol žiadne námietky, včítane námietok o jej predpojatosti voči mne, preto mám za to, že z tohto súdneho konania vylúčená nemala byť!“*

Ústavný súd zo spisového materiálu sp. zn. 10 C 267/00 zistil, že k zmene zákonného sudcu došlo na základe opatrenia predsedu súdu z 24. októbra 2004, ktoré bolo vydané v dôsledku personálnych zmien, ku ktorým došlo na súde podľa vtedy platného ustanovenia § 2 ods. 2 a 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 31. januára 1992 č. 66/1992 Zb. o Spravovacom poriadku pre okresné a krajské súdy v znení neskorších predpisov a Rozvrhu práce Okresného súdu Bardejov pre rok 2003.

Ústavný súd považoval za preukázané, že k zmene zákonnej sudkyne došlo spôsobom predvídaným vo vtedy platnom právnom predpise, v dôsledku čoho nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľovho práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku ústavný súd považoval za bezpredmetné rozhodovať o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ako aj o ďalších nárokoch uplatnených v jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2006